

NIET ALLEN DIE DAAR ZEGGEN HEERE HEERE....

DOOR G. J. PEELEN

DE vrolijke zomerzon, die buiten alles in glans zet, dringt slechts vaag door de neergelaten zwarte gordijntjes van de rouwkoets, en vermog er niet de duffe donkerheid te verdrijven.

Twee broers van den overledene hebben 't samen druk over het hooge water, en 't gevaar dat hun weiland loopt.

„'t Zou zonde zijn als 't er onder kwam, nou alles er zoo prachtig bijstaat, en de koeien 't er zoo goed in doen!”

En van 't water en de wei en de koeien raken ze op de hooge veeprijzen, en den komenden melkoorlog, en er wordt zelfs onderdrukt gelachen over een mop die een vertelt, over een vergadering van melkveehouders waar 't er rumoerig naar toe ging.....

Over den gestorvene rept niemand een woord.

En de derde in 't rijtuig, een vriend, de eenige vriend die meegaat, ergert en verwondert zich. Uit de verte klinkt marsmuziek, en 't geroesemoes van veel volk:

„Het fanfarecorps dat een serenade brengt bij z'n voorzitter, die vijf-en-twintig jaar getrouwd is”, denkt hij hardop.

Als de lijkstof nadert, breekt de muziek midden in den feestmarsch af, en de menschen worden even stil.

Maar weldra gaat 't leven z'n gang weer, en schetteren weer de fanfares.

En plotseling schiet hem een gezegde te binnen, van den vriend, dien hij nu mee grafwaarts brengt:

„Ik ga liever naar een begrafenis dan naar een bruiloft. Bij een begrafenis hoor je tenminste nog eens een goed woord!”

Het duurde op het kerkhof maar even.

't Was vlug wegbrengen, zonder meer. Er werd niet gesproken, en al gauw ratelden de rijtuigen, nu zonder lijkkoeits en vlugger, den grintweg weer op, huiswaarts.

„Daar hoor je nog eens een goed woord!”

Dat liet hem maar niet los.

Wat klonk dat sarcastisch nu! Er was geen dominé aan het sterfhuus geweest. De zoons waren zelfs over zaken gaan praten. Op 't kerkhof ook geen woord!

Dat moest Jan zelf nu eens kunnen zien, en beleven! Dat had hij nooit kunnen denken of gelooven! En ondanks de warme middagzon, huiverde hij. Terug aan 't sterfhuus had hij wel kunnen huilen. De broers, boeren, hadden hun hoogen hoed weer in de doos gedaan, en de zwartrijden pet op, 't gesprek over de melkprijzen weer voortgezet. De zoons, druk, beleefd hadden geanimeerd, om toch eens op te steken, dure, geurige sigaren.

En aan de rijk voorziene koffietafel hadden ze zich tegoed gedaan als aan een feestmaal. De eenige die werkelijk bedroefd geweest was, de huishoudster, die met roodbeschreide oogen koffie rondziende, had hem aangezien met een wanhopigen blik.

En stug, als met een brok in z'n keel, was hij gegaan.

„Als Jan dat zelf eens had kunnen zien!”

Ja, als Jan Koker dat zelf ooit had kunnen vermoeden, misschien zou hij dan.....

Het was Jan Koker steeds voor den wind gegaan — en jong nog, kon hij al gaan rentenieren.

Hij was een zéér vroom man, die ook graag als zoodanig erkend werd.

Oorspronkelijk Gereformeerd, had hij die kerk al gauw den rug toegekeerd, en 't steeds zwaarder, dieper gezocht. „Dat gesprek van die jonge, onbekeerde dominé's dat deed 't hem niet”, en ten slotte was er maar een enkel predikant die hem voldeed — en

meer en meer werd hij een „gezelschapjes-mensch”. Hij werd op 't platteland, onder mystieke boerenbevolking een graag geziene gast, die, bij hoogtijden en begrafenisden steeds gevraagd, langzamerhand als voorganger ging fungeren.

Hij was ruim bedeeft met de gave des woords, en maakte daar niet karig gebruik van: met een glans van verrukking over z'n gelaat vertelde hij z'n bevindingen, z'n krachtdadige bekeering, met welbehagen uitwijdend over de diepte der zonden waarin hij geleefd had, totdat hij „gegrepen” werd.

Zoo bracht hij avond aan avond bij de broeders en zusters door, en was opgetogen als hij weer een „innig menschje”, zooals hij ze noemde, gevonden had.

Af en toe doken er boosaardige geruchten op, dat hij 't liefst met de zusters sprak, als de broeders op 't land werkten, maar z'n vrienden — en die had hij er vele — spraken verontwaardigd dergelijken schandelijken laster tegen.

Intusschen verwaarloosde hij z'n gezin.

't Scheen, dat hij al z'n liefde en goede woorden steeds in 't gezelschap uitputte; thuis was hij lastig en kortaf, en had hij alleen maar afkeurende opmerkingen.

Z'n vrouw, een zacht, goedig mensch, had veel verdriet. Zij voelde dat Jan z'n weg buiten haar om ging; zelden had hij voor haar een goed woord, en de jongens kon hij alleen vermanen, zonder te voelen dat ze steeds meer van hem vervreemdden.

Vaders voorbeeld werkte verkeerd; als hij Zondags in plaats van naar de kerk te gaan, zelf in z'n toegewijde kringetje voorging, probeerde z'n vrouw in 't begin nog met de jongens haar plicht te doen.

Maar dan had hij 's middags slechts schampere opmerkingen over „haar dominé”, „of die z'n lesje weer mooi voorgelezen had!”, of: „die man had schoenmaker moeten worden!”

Dan zweeg ze, verdrietig, maar den jongens begon het den eerbied voor 't geloof te ontnemen.

Wetend dat vader er toch om lachte, begonnen ze grooter geworden, onder kerkijdt hun genoegen op straat te zoeken, maakten fietstochten of voetballen. Wat ze thuis zagen als de practijk van vaders bekende vroomheid was slechts in staat om ze, opgroeiend, des te afkeeriger te maken van alle geloof. En z'n vrouw leed, en zuchtte: „als Jan toch maar den gewonnen, ordelijken weg bewandeld! Dan zou hij tenminste niet schuldig zijn aan den ondergang van onze jongens. Maar Jan zag niet, en..... stichtte de broeders en zusters.....”

In een van de huisjes, waarin hij z'n geld belegd had, was een nieuwe huurster gekomen, een nog jonge weduwe.

„Een gul hartelijk mensch”, vertelde hij aan z'n vrienden, „jammer dat ze nog in de wereld en de zonde leefde.....”

En hij achtte het z'n plicht om veel bij haar te gaan praten, om haar van haar weg zonder God terug te brengen.

En ook daar zochten booze tongen allerlei kwaads achter, maar de broeders bewonderden Jan's goedheid en moed: hij bleef geduldig doorgaan, om de weduwe Winter tot inzicht te brengen.

Z'n vrouw was na een zware longontsteking blijven sukkelen, en had veel verdriet over de praatjes die ook haar bereikten, maar ze zweeg.....

Op 't onverwacht kreeg ze weer zware koorts, die haar toch al zwakke lichaam in korten tijd sloop-

In den Rotterdamschen Dierentuin: een gevlekte zwarte jonge panter voor het eerst buiten, kijkt weemoedig naar den fotograaf.

ten. Toen ze stierf zat Jan te praten bij de weduwe Winter..... en de bedroefde jongens, die met hun moeder dweepten, voelden aan haar sterfbed den laatsten band met hun vader breken.

Zij waren al een jaar het huis uit, woonden op kamers in hun universiteitsstad.

De villa werd Koker nu te groot, zoo alleen, en..... hij trok bij de weduwe Winter in.

Nu konden de vrienden van 't gezelschap hem niet langer verdedigen, — de welmeenenden onder hem kwamen hem ernstig vermanen, en wijzen op 't kwaad dat hij deed, ook aan 's Heeren naam; ze herkenden in hem niet meer den voorganger met z'n zalvende innigheid. Hij kwam ruw en scherp uit den hoek: Ze hadden zich niet met hem te bemoeien, wat hij deed was zijn zaak. Hij was niet op hun curatele gesteld. Een werkelijk bedroefd, hadden ze hem, van wien ze zooveel verwachtten, verlaten.

Anderen hadden schamper gezegd, dat ze 't allang hadden zien aankomen: dat hadt je van zulke mooipraters, die moest je in de gaten houden.

Alleen z'n broers, kleine boerenmannetjes, die niet zoo'n voorspoed hadden, bleven bij hem komen, ze waren door hypotheek financieel van hem afhankelijk, en werden, nu hij zoo door al z'n kennis in den steek gelaten werd, dubbel hartelijk ontvangen..... en hun bezuren leden er geen schade bij.

Zoo leefde hij eenige jaren in zichzelfgekeerd en ontevreden, zich zelf tot een last, zonder kracht tot terugkeer.

Een beroerte wierp hem op zijn ziekbed, dat hij niet meer verlaten zou.

Vrijwel verlamd, en niet wel bij z'n hoofd, leed hij maanden lang lichamelijk en geestelijk. Z'n zoons, afgestudeerd, samen een zaak drijvend, reeds lang vreemden voor hem, kwamen uit vrees voor onterving op z'n dringend verzoek een keer over, maar vonden een nu geheel verkinschten, gebroken man, die nu eens aan den hevigesten angst ten prooi was, dan weer de godslasterlijkste taal uitsloeg.

Die verschrikkelijke ommekeer trof hun toch meer dan ze bekennen wilden, en toen hij een kort oogenblik volkomen bij kennis was, vroeg hem z'n oudste zoon of hij niet eens een dominé bij zich hebben wilde.

„Met die praatjesmakers heb ik afgerekend!” was zijn vlijmscherp antwoord, zoo vol haat, dat 't hun, die zelf reeds lang met alle geloof gebroken hadden, nog pijnlijk aandeed.

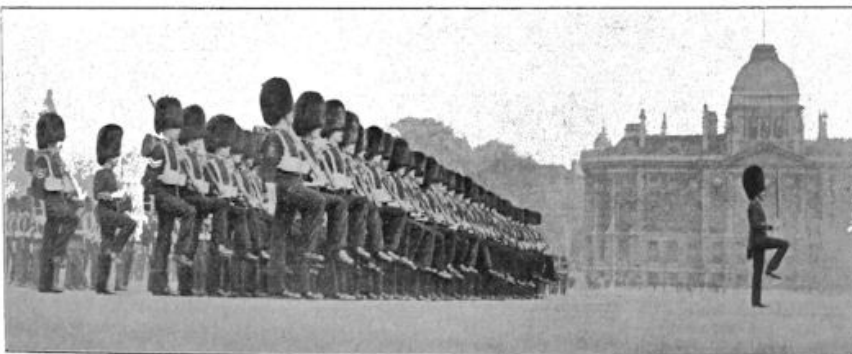
Van al z'n vroegere vrienden kwam één hem nog opzoeken, op den dag dat hij knarsetandend stierf.

Hij was alleen op de begrafenis geweest, met de broers die op een legaatje hoopten, en de zoons.

„Ik ga liever naar een begrafenis dan naar een bruiloft, daar hóór je nog eens een goed woord”, had Koker vroeger vaak gezegd, zonder te kunnen vermoeden, dat hij begraven zou worden, door menschen die hem bijna als een vreemde beschouwden, zonder een woord van droefheid zelfs.

Alleen de weduwe Winter, door de zoons beleedigd afgesnauwd, en dien dag als meid gebruikt, snikte hartstochtelijk in het kleine keukentje.

En de zoons maakten de balans op.....

Dat niet alleen bij het vroegere Duitsche leger een wonderlijke paradepas in gebruik was, blijkt wel uit bovenstaande foto. Een afdeling der Engelsche Koninklijke garde oefent zich voor eene parade.